

Súlyos következményei lettek az MVM körüli auditorbárhénak

BRÜCKNER GERGELY

2018.08.29. 00:01

Puskaporos volt az idei nyár a Magyar Villamos Műveknél (MVM). A társaság éves beszámolójának elfogadásakor sebtiben új auditort kellett találni. Hamarosan a társaság menedzsmentjének zöme is távozott. Az MVM vezetői posztjai amúgy sem hosszú távra szólnak, de Zsuga János legutóbbi vezérigazgató még egy évet sem kapott. Az utód Kóbor György előtt komoly átszervezési és integrációs feladat áll.

Szokatlan folyamatok játszódtak le a Magyar Villamos Műveknél (MVM) az elmúlt három hónapban. Például egy váratlan auditorcsere. Az MVM könyvvizsgálója az elmúlt hét évben a KPMG volt. A big four auditor cég utolsó, hároméves megbízatása 2020. május 31-ig szólt. Ám, mint azt az MVM megerősítette számunkra, az MVM és a KPMG 2018. május 17-én megállapodtak abban, hogy közös megegyezéssel szerződést bontanak. Ezt 2018. május 22-én aláírták, és az MVM egyedüli részvényese (a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő) is jóváhagyta ezt,

VAGYIS EGY NAPPAL A SZOKÁSOS ÉVZÁRÁS ELŐTT, 2018. MÁJUS 30-I HATÁLYAL TÖRÖLTÉK A KPMG-T MINT AZ MVM KÖNYVVIZSGÁLÓJÁT.

Ugyanekkor kinevezték a BDO Magyarországot, név szerint Gaál Edmondot auditornak. Ő tehát május 30-tól átvette a könyvvizsgálatot. Majd bő egy hét alatt áttekintette a gigantikus cég könyveit, és 2018. június 8-án korlátozás nélkül kimondta, hogy a társaság egyedi éves beszámolója megbízható és valós képet ad a gazdálkodásról.

Csaknem a teljes menedzsment távozott

A felek ugyan valamennyien reagáltak a kérdéseinkre, de azt nem árulhatták el, hogy a történéseknek mi volt a valódi oka, a könyvvizsgálókat titoktartás köti, az MVM pedig nem adott magyarázatot a szokatlan auditorcserére. Ám kívülről úgy tűnt, hogy a botránynak súlyos, látható következményei lettek.

GYAKORLATILAG HAMAROSAN AZ MVM TELJES VEZETÉSE TÁVOZOTT, BÁR TERMÉSZETESEN A SOK SZEMÉLYCSERE IDEJÉN SENKI NEM HOZOTT SEMMIT ÖSSZEFÜGGÉSBE AZ AUDITORBOTRÁNNYAL.

Mindenesetre azóta nincsen már a helyén Zsuga János vezérigazgató, Csiba Péter elnök, Huszár András pénzügyi vezető, Szivek Norbert, a tulajdonosi jogokat gyakorló Magyar Nemzeti Vagyonkezelő első embere, és Seszták Miklós, az MNV-t felügyelő illetékes tárca (Nemzeti Fejlesztési Minisztérium) minisztere.

Körhinta

Az MVM életében ezek után valóságos körhinta indult be a posztokért. Kóbor György, a Nemzeti Közűvek (NKM) korábbi vezetője lett az MVM elnök-vezérigazgatója. Huszár Andrást előbb Fazekas László követte mint megbízott gazdasági vezérigazgató-helyettes, majd ő is elment, és Sum János töltötte be a posztot. Mezei Bálint vette át az elnök-vezérigazgatói kabinet vezetését Buday Páltól. Pekárik Géza termelési és műszaki vezérhelyettes Paks élére távozott, őt Kiss Csaba váltotta. Czinege Kornél lett az új kereskedelmi vezérigazgató-helyettes: (Pap Gabriella helyett). Cseh Tamás pedig stratégiai és operációs vezérhelyettesi posztot kapott, távozott viszont Csanády Zsolt a korábbi jogi és operációs vezető.

A teljes felső vezetésből csak ketten maradtak a posztjukon, Stickl László az Erstéből érkezett csoportszintű projektigazgató, illetve Bentzik Réka kommunikációs, külügyi és kormányzati kapcsolatok igazgató, de róla azt tartják a cégnél, hogy szintén távozik, és ez összefüggésben lehet azzal, hogy párja, Szivek Norbert sincsen már a helyén.

A szálakat nehéz kibogozni, hiszen a volt kollégák szerint van, aki éppen azért távozott, mert tiltakozott, és nem adta a nevét a furcsa helyzethez, másnak amúgy is meg voltak számlálva a percei, és mennie kellett volna, de akadt, olyan is, aki kifejezetten a beszámoló körül kialakult helyzetbe bukott bele.

Erős konfliktusok

A személyes beszélgetéseinkből az derült ki, hogy a háttérben elképesztően erős konfliktusok alakultak ki. A politikai jellegű pletykákkal, amelyek főleg Seszták Miklós végső meggyengüléséről szóltak, ezúttal nem foglalkozunk, de az egybehangzó elmesélések alapján leírjuk a kialakult konfliktust.

A KPMG KÜLÖNBÖZŐ FENNTARTÁSOK MIATT NEM VOLT HAJLANDÓ ALÁÍRNI AZ MVM ÉVES BESZÁMOLÓJÁT,

mire az MVM különböző jogi és tanácsadói szakvéleményekkel próbálta alátámasztani a saját beszámolóit és értékeléseit, ezek később a BDO-t meggyőzhették. Aki az MVM felelősségét próbálja csökkenteni, azt meséli, hogy a KPMG hazai szakemberei is hajlottak már a beszámoló aláírására, csak a nemzetközi vezetés maradt szilárd, a KPMG-közeli források szerint semmilyen mérlegelés nem volt, a könyvvizsgálók szigorú sztenderdek mellett dolgoznak, ebben nincsen játéktér. Mint az Indexnek fogalmaztak: mindig a rendelkezésre álló információk és szakmai szempontok alapján történik a mérlegelés.

Mindenesetre nagy hirig lett,

AZ ÁLLAM EGYES FELKENT VAGY ÖNJELÖLT KÉPVISELŐI BELENGETTÉK A KPMG-NEK, HOGY HA „KEKECKEDIK”, AKKOR FELEJTSE EL AZ EGYÜTTMŰKÖDÉST A HAZAI ÁLLAMI ÜGYFELEIVEL, SEMMILYEN ÁLLAMI MEGBÍZÁSRA NEM SZÁMÍTHAT A JÖVŐBEN.

A KPMG vezetői nyilván nem keresték a konfliktust az állammal, de összességében úgy ítélték meg, hogy még ilyen fenyegetés mellett sem éri meg a nevüket adni a beszámolóhoz. Azt már csak hallomásból tudjuk, hogy több találkozó is volt, a KPMG magyar felső vezetése és közvetítők között. Az állami oldal azt észlelte, hogy a KPMG bevonta a helyzet megítélésébe a KPMG nemzetközi vezetését, és amennyiben az egész magyar fiilálé működését veszélyeztető állami „eltiltás” készül, akkor a cégközpont felé részletesen is lejelentik a konfliktust.

Ezt a mondatot már az állam vette egyfajta fenyegetésnek, hiszen mint hallottuk, ennél a pontnál az MVM vezetői előtt felsejlett az, ami a Magyar Telekom Nyrt.-vel történt, miután a PwC könyvvizsgáló furcsa balkáni számlákat talált a cég könyvelésében. Végül a távközlési cég csak több tízmilliárdos jogi költséggel és egyezséggel tudta lezárni az ügyet, amelynek kapcsán a cég vezetése is lemondott, és végül a Magyar Telekom a New York-i Értéktőzsdéről is távozott. Volt olyan könyvvizsgáló, aki leszögezte, hogy az analógia sántít, mert az amerikai tőzsdei jegyzés és a nyilvános, sok tulajdonossal bíró társaság helyzete azért érzékenyebb volt, mint az MVM esete, de ami a lényeg, ezen a ponton az állami emberek hirtelen nagyon visszavettek.

Az egyik forrásunk szerint a KPMG valójában nem fenyegetett senkit, egyszerűen egy ilyen auditálásba és egy ilyen helyzet rendezésébe külföldi szakértőket is be szokás vonni.

Mi volt a baj?

Többekkel beszéltünk a konkrét észrevételekről, de a legtöbb forrásunk csak arra vállalkozott, hogy általánosságban felsorolja, hogy mi lehet egy ilyen esetben a probléma, magát a konkrét értékelési nézetkülönbségeket nem osztották meg velünk. Mint hallottuk, az ilyen rendkívüli esetek mögött lehet, „kicsi dolog” is, „nagy dolog” is. A következő felsorolás csak teoretikus:

Van, amikor a cég egyszerűen nem készül el a könyvvizsgálathoz szükséges dokumentumok, szerződések, analitikák átadásával, ember- vagy időhiány miatt, ilyenkor a könyvvizsgálónak fontosabb lehet a reputáció, és levonulhat, miközben ennek ódiúmát később akár polgári perben is vállalnia kell. Felmerülhet, hogy a társaságból külföldi leányvállalatok felé ment ki olyan pénz, ami nem volt megfelelően alátámasztva. Ez gyakran probléma (emlékezzünk a Magyar Telekom már említett történetére), korábban az MVM életében is nagy botrányt kavartak a különböző offshore cégek felé utalt pénzek, a furcsa tanácsadói szerződések, a horvát szálloda, a szerb erőmű. Az MVM-nek vannak nemzetközi aktivitásai továbbra is, 2017-ben például Svájcban alapított céget a társaság.

Gyakoriak az értékelési viták is, milyen lesz egy jogi eljárás kimenetele, hogyan kell értékelni egy jövőbeli cash-flow-t, mennyit ér egy megvásárolt vízi erőmű, milyen menedzsmentdíjak szedhetők a holdingban a leányvállalatoktól. Ez utóbbi azért kritikus pont az MVM-csoport életében például, mert az MVM mint holdingközpont nem termel üzleti bevételt, inkább csak egy vízfej, ezért a sok hazai és külföldi leányvállalatot (Mavir, kereskedőcégek, erőműcégek, informatikai, mérnöki vállalatok, satöbbi) kell fejteni ahhoz, hogy a holdingközpont pluszos legyen. De ha ezt az MVM nem osztalékágon szeretné megtenni, akkor mindenféle menedzsmentdíjak jogcímén tudja.

Ha a könyvvizsgáló az ilyen esetek megítélésében nem ért egyet a társasággal, megteheti, hogy az éves beszámolót csak korlátozásokkal hagyja jóvá, de ezt általában nem szeretik az ügyfelek, mert bizonyos banki finanszírozói szerződések felmondásához vagy megdrágulásához vezethet a korlátozás.

Cikkünk végén még visszatérünk arra, hogy miképpen lehet az, hogy az egyik könyvvizsgáló cég valamit nem fogad el, a másik igen, de előbb nézzük meg az új MVM-vezetés előtt álló feladatokat.

NKM kontra MVM

Azt hallottuk, hogy Kóbor Györgytől, az új vezetőtől a politika elsősorban azt várja, hogy feloldja azt az áldatlan helyzetet, amely szerint két, száz százalékban állami cég, az MVM, illetve az NKM (korábban ENKSZ) olykor kíméletlen versenyt folytatott politikai támogatásért, szakemberekért, lakossági gázfogyasztókért.

Mindebbe korábban már a KPMG is belekóstolhatott, amelynek az MVM mindig is fontos partnere volt. Akadt olyan eset, hogy a KPMG majdnem fekete

fenekű lett az MVM-csoportnál. Pedig a tanácsadó cég éppen elérte, hogy Miguel Arias Canete, a spanyol éghajlat- és energiapolitikáért felelős uniós biztos fogadja Csiba Pétert, az MVM akkori első emberét. Mindenki nagyon boldog volt, de közben itthon híre ment, hogy a KPMG a nagy vetélytárs ENKSZ-nak is adott tanácsot, ettől pedig az MVM olyan ideges lett, hogy a teljes kapcsolatrendszer felrúgását is belengette.

MINDEZ A KÉT DUDÁS EGY CSÁRDÁBAN HELYZET NEM LEHETETT EGÉSZSÉGES. A HÁBORÚ OLYAN MÉRGES VOLT A KÉT ENERGETIKAI KÖZPONT KÖZÖTT, HOGY AZ MÁR ORBÁN VIKTOR MINISZTERELNÖKÖT IS ZAVARTA,

aki pedig szeret hasonló entitásokat versenyeztetni, de az, hogy két állami vállalat ennyire ne kooperáljon, az már minden határon túlment. Amikor Bártfai-Mager Andrea került az MVM fölé, ebben rendet szeretett volna vágni.

Merre tovább, MVM?

Ekkor merült fel, hogy a két versenyző erőközpont közül, az MVM vagy az NKM első embere vigye tovább a közös céget. A két vezető személyesen egyébként nem volt rosszban, és Kóbor György és csapata jól teljesített az NKM élén, így a szakmát nem lepte meg, hogy még feljebb léphetett. Az már inkább, hogy miért kellett elődjének, Zsuga Jánosnak ilyen hirtelen távoznia, hiszen neki

GYAKORLATILAG SEMMIRE NEM JUTOTT IDEJE, EGY ÉVET SEM KAPOTT, HOGY EREDMÉNYEKET MUTASSON FEL.

Kóborról azt mondták az ismerői, hogy bármely stratégiát képes megvalósítani, már csak az a kérdés, hogy merre induljon az MVM. Az nem is kérdés, hogy a portfólió ma legfontosabb eleme a paksi atomerőmű, sokak szerint nem is egyértelmű, hogy az MVM-nek van egy Paksja, vagy Paks elcipel a hátán egy MVM-et. Am a további elemeket illetően vannak, akik az itthoni projekteken hisznek, a megújuló energiaforrásokban, például az újabban erős prioritásként kezelt naperőműprojekteken, más szerint az NKM, vagyis a nemzeti retail piac fejlesztése lehet a jó irány, elsősorban a távhőszolgáltatás felé. Megint más szerint egy magyar energiacég biztosan méretgazdaságossági problémákba ütközik, csakis a külföldi terjeszkedés lehet sikeres, még akkor is, ha az MVM eddigi külföldi projektjei nem voltak éppen sikeresek. Hogy milyen irány lesz üdvözítő, meglátjuk, a szakma alapvetően jó képességű embereknek írja le az új MVM-vezetést, de mivel mindenki nagyon friss, most még az lesz a fő feladat, hogy legyen, aki megtalálja a kilincset.

A könyvvizsgálatról

Végül a könyvvizsgálói vonatkozásokról. A könyvvizsgálókkal folytatott háttérbeszélgetések alapján a sztori mögött egy érdekes háború is felsejlett, a big four (EY, Deloitte, KPMG és a PwC), valamint a többiek tusakodása. Mint hallottuk, több európai politikus is küzdött azért, hogy a big four kvázi oligopol helyzeti előnye visszaszoruljon. Mi ennek a történetnek a kapcsán nem tapasztaltuk, hogy a könyvvizsgálók egymásnak estek volna.

Igaz, volt, aki fontosnak tartotta jelezni számunkra, hogy semmiképpen sem szabad például lebecsülni a BDO-t, amely több országban van jelen (162), mint a KPMG (154). Azt több, velünk szóba álló forrás, így az MVM és a BDO is megerősítette, hogy a szokatlan helyzetben a könyvvizsgálók etikai kódexe szerint a KPMG és a BDO szakszerű és kimerítő egyeztetéseket, átadás-átvételt folytatott le. A KPMG az Index megkeresésre hivatalos válaszként úgy reagált, hogy „a könyvvizsgálati és cégjogi törvények, valamint a könyvvizsgálati sztenderdek alapján konkrét ügyfélszerződésekkel kapcsolatban nem áll módunkban nyilatkozni vagy bármilyen részletet megosztani.”

A BDO-t arról is megkérdeztük, hogy miként lehetséges ennyire rövid idő alatt auditálni egy ekkora céget. Gaál Edmond elmondta, hogy a könyvvizsgálathoz szükséges időt meghatározza az adott cég felkészültsége, együttműködése, a könyvvizsgálati csapat összetétele, tapasztalata, és nem utolsósorban a létszáma. Tekintettel arra, hogy az MVM és BDO is rendelkezett a megfelelő létszámmal, kiváló szakemberekkel, ezért a könyvvizsgálati eljárások elvégzésére fordított idő elegendő volt.

A BDO hozzátette: „Azt is figyelembe kell venni, hogy a BDO jelentős mértékben támaszkodni tudott a KPMG könyvvizsgálata által nem kifogásolt területeken már elvégzett munkára, így a rövid idő ellenére is a kritikus témakörök felülvizsgálata időben biztosítható volt.” Szerinte semmiben nem más a szakmai hozzáállás egy big four tag és a BDO között, tekintettel arra, hogy ugyanazok a standardok és törvények vonatkoznak rájuk.

Az MVM még hozzáfűzte ehhez, hogy „a BDO a cégcsoport auditját nem nyolc nap alatt végezte el, az csak az egyedi beszámoló volt, a konszolidált beszámolójának az auditálása több időt vett igénybe, ezt a beszámolót az MVM Igazgatósága csak 2018. június 20-án fogadta el.” Magáról a furcsa helyzetről, miszerint egy cég nem jön ki a könyvvizsgálójával, majd talál egy másikat, amelyik már aláírja a beszámolót, a legmegdöbbentőbb véleményt egy semleges szakember fogalmazta meg, ugyanerről a piacról.

„Az ilyen összetett cégcsoportokon belül a tanácsadásnak van hozzáadott értéke, de a könyvvizgálatnak nincsen. Ez egy törvényi előírásokon alapuló »pecsét«, amiért sok pénzt kell fizetni a cégeknek, de ha egy társaság leváltja a

kellemetlen auditorát, és talál egy másikat, tapasztalatom szerint sem a cégnek, sem a könyvvizsgálóknak soha nem lesz semmi baja, legfeljebb kap egy időigényes kamarai vizsgálatot.”

(Borítókép: Kóbor György az ENKSZ Zrt. elnök-vezérigazgatója (b) és Csiba Péter az MVM Magyar Villamos Művek Zrt. elnök-vezérigazgatója a Főgáz Zrt. budapesti központjában tartott sajtótájékoztatón 2017. február 1-jén. - fotó: Máthé Zoltán / MTI)

2. cikk

Zürichig érnek az MVM kínos könyvvizsgálói botrányának a szálai

BRÜCKNER GERGELY

2018.09.03. 11:40

Seszták Miklós fejlesztési miniszter kabinetfőnöke, valamint az MVM immár eltávolított vezérigazgatója is képviselői voltak annak a zürichi MVM-cégnek, amely 4,89 milliárd forintos szerződést kötött a hazai MVM-mel. De vajon miért? Úgy tűnik ezt az MVM auditora sem értette.

Chanel, Dior, Gucci, Prada – elegáns üzletek sorakoznak Európa legdrágább bevásárló utcájában. Egy felmérés szerint egész Európában ez az utca, vagyis az 1,4 kilométer hosszú zürichi Bahnhofstrasse ingatlanjai a legdrágábbak.

A sok drága üzlet és kávéház mellett azért irodák is vannak errefelé, például a legendásan jól eleresztett svájci bankok, az UBS, vagy a Credit Suisse is rendelkezik itt épületekkel.

Ki hinné, hogy ebben az utcában van bejegyezve egy magyar tulajdonú svájci cég is, amely ráadásul voltaképpen az adófizetőké, hiszen áttételesen a magyar állam a tulajdonosa? Itt, vagyis a Bahnhofstrasse 100. alatt van ugyanis a székhelye a Magyar Villamos Művek (MVM) Zürichben alapított cégének, az MVM International AG-nek.

Picike iroda

Azért túlzottan nagy irodára nem kell gondolni, a Regus Zürich Bahnhofstrasse épületben bérelhető irodák találhatók. Az egyikben, egy nagyon kicsi szobában, dolgozott Szarapka Lehel igazgató. Itthon nem egy kifejezetten ismert név, de

azt hallottuk róla, hogy ritka értékes munkaerő, ugyanis egyszerre energetikai és informatikai szakember is.

Ebbe a kicsi irodába, ahol se tárgyaló, se titkárnő, és ehhez a 700 ezer svájci frank tőkével működő céghez vezetnek az MVM könyvvizsgálati balhójának a szálai.

Akik korábban vezették a céget, azt mondják felfújtt ügyről van szó, a kritikusok szerint azonban egy világítóan furcsa és átlátszó konstrukció matt került immár szégyenbélyeg az MVM nevére, ami után nehezebb lesz külföldön bármit vásárolni, konzorciális bankhitelt felvenni, vagy esetlegesen valaha is a tőzsdére lépnie az MVM-nek.

Miért van az MVM-nek svájci cége?

Kezdjük egy kicsit messzebből a furcsa történetet. Sokakkal beszélünk, mondanunk sem kell, hogy az érintettek mindvégig azt bizonygatták, hogy bár ők is tudják, hogy az ügy „gázos”, de nem ők a hunyók.

Állítólag magának a svájci entitásnak az eredeti, 2016-os alapítási céljai teljesen tisztességesek és validak voltak. Akadt, aki úgy fogalmazott, hogy értelmes célra jött létre a svájci társaság, csak aztán egészen másra használták.

De miért alapított az MVM Svájcban céget? Az MVM cégcsoport egyik legnagyobb cége, az MVM OVIT Országos Villamostávvezeték Zrt. Ez a nagy társaság 50-60 milliárd forintos éves forgalom mellett úgy tűnik, hogy eléggé „szenved”. A magas forgalomhoz érdemi nyereség nem párosul, nullszaldó, enyhe mínusz körül ketyeg el a cég. Hazai megrendelése nincs elég, a külföldi ügyletekbe rendre beletörik a bicskája.

Ahogy egyik forrásunk mondta: „régén könnyebb volt. Ha nem jött ki a matek, valamit építettünk Paksnak, vagy a MAVIR-nak, de ma már külföldre kell menni a megrendelésekért. Jó lenne Nyugat-Európában dolgozni, de annyira azért nem vagyunk jók, maradnak az egzotikus piacok”.

Csakhogyan ez nehéz

El is indult a cég az arab világba. 2014-ben még büszkén jelentette be a társaság, hogy a jordán villamos művek, a National Electric Power Company (NEPCO) 14 milliárd forintos megbízást adott az OVIT-nak vezetékhálózatát építésére. Csak aztán az egészből nem üzlet, hanem nagy veszekedés és többmilliárdos mínusz lett.

Utána a cég Szaúd-Arábiában próbálkozott, és végül a szaúd-arábiai Arabian International Company (AIC)-val szerződött is, de itt is gondok lettek. Az olajár esése után Szaúd-Arábiában hirtelen már nem volt annyi pénz infrastrukturális fejlesztésekre.

A rossz tapasztalatok indokolták állítólag a svájci cég megalapítását. Erről azt hallottuk, hogy a veszekedések és a rendezetlen jogi helyzet miatt az MVM vezetése úgy vélte, hogy mivel a világ energiacégei, még az arabok is jelen vannak Svájcban, elsősorban Zugban, így ha az MVM is rendelkezne svájci céggel, akkor a kölcsönösen ismert és elfogadott svájci jogi környezetben könnyebb lenne rendezni a vitás kérdéseket.

Lehet, hogy ez volt a cég alapításának eredeti célja, de arról nem hallottunk, hogy valaha is sor került volna bármilyen svájci alapú szerződésre, vagy vitarendezésre az arab partnerekkel. Mindenesetre az MVM mindenféle neves tanácsadó bevonásával meggyőzte az állami főnököket, hogy kell svájci cég, és létre is jött az entitás.

Kínos múlt után

A nemzetközi nyitás, illetve a méretgazdaságosság miatt a külföldi terjeszkedés, cégalapítás minden energetikai cégnél logikus lehet, de az MVM-nél azért volt pikánsabb a helyzet, mert korábban volt egy nagyon kínos korszaka a vállalatnak. Ekkor mindenféle csatornán ömlött ki a pénz az akkor elég gazdag cégből, horvát, szerb, spanyol, ciprusi, még szamoai entitások felé is.

Egy ideig úgy tűnt, hogy mindenki okult is a botrányból. Transzparensőbb lett a cég, angolszász háttérű jogi iroda, ügyvédek, könyvvizsgálók dolgozták ki a védelmi mechanizmusokat, jöhettek a testületi döntések, a kölcsönös ellenőrzések, a páros aláírások.

Ám, mint azt az MVM-től ma már távozottak háttérbeszélgetéseken megerősítették, egy idő után a politikát megint egyre nehezebb volt távol tartani a méretes energetikai társaságtól. Nagy értékű médiakampányok indultak, amelyek kormánypárti portálokat és lapokat támogatták, félmilliárd forint ment a Békemeneteket szervező civileknek, de a céget a legjobban az zavarta, ha mindenféle „baráti” beszállító is bejutott a rendszerbe. Az volt ezzel a legnagyobb baj – mesélték nekünk, hogy valójában erre már nem volt elegendő forrás.

Paks ugyan rendesen hozta a pénzt, de a csoporton belül rajta kívül más nem nagyon.

Abból lehet elvinni, ami van. Évtizedekig azt hittük, hogy az energiából mindig több kell a fogyasztóknak és az mindig drágább lesz. Csak aztán nem voltunk felkészülve arra, hogy az elmúlt években kevesebb energia kellett, és az árak is estek"

– hallottuk erről az időszakról.

A szerződés

Ez a környezet jellemezte 2017-et is, amikor egyszer csak egy nagyon furcsa szerződés is kötött.

Az MVM-nek a nagyértékű szerződéskötéseit publikálnia kell. Ha megnézzük a 2017. április 1. és június 30. közötti időszak szerződéseiről szóló publikus információkat, akkor találjuk meg a különös és igen nagy értékű megállapodást.

Az MVM Zrt. eszerint szerződött az MVM International AG-vel, hogy 15,8 millió euróért, akkori értéken 4,89 milliárd forintért Központi Termelés Megjelenítő (KTM) és felügyeleti rendszer kialakítását rendeli meg. Vagyis, az MVM fizet és a pénz a svájci entitásnál landol, amelyik pedig majd szállít.

Ízlelgessük a helyzetet egy kicsit! Tehát az MVM Zrt-nek szüksége van egy informatikai megoldásra, amit valamiért nem ő maga tendereztet és rendel meg, hanem megkéri erre a saját svájci leányvállalatát. Azt a picike céget, amely az említett bérelhető irodákat működtető irodaházban vegetál.

Gyanús lett

Legalábbis gyanúsan hangzik. Természetesen nem csak szerintünk, abból még nem lett volna nagy botrány, hanem végül is ez lett a könyvvizsgáló véleménye is. Hiszen az érvényes auditori szerződéssel bíró KPMG egyszerűen nem írta alá azt az éves beszámolót, amiben ez a svájci deal is szerepelt.

Akik jobban ismerték az ügy körülményeit, nagyjából ugyanazt mondják:

nem én voltam,
a részleteket nem ismerem,
maga a rendszer elkészült, nem értem mi a baj,
ha Paks egyetlen napra leáll, akkor az 130 millió forint kiesés, ehhez képest nem drága az 5 milliárd forintos KTM-rendszer.

Lehet. Nyilván újságíróként nem tudjuk megítélni, hogy mennyit ért a szolgáltatás, nem lehet információnk arról sem, hogy az MVM International svájci cég milyen számlákat fogadott be, merre utalt pénzeket.

Azt tapasztalhattuk, hogy a már eltávolítottakra sokan mutogatnak, ki-ki vérmérséklete szerinti megjegyzéseket használ, butaság volt, menedzsmenthiba történt, átlátszó volt az egész, sejthető volt, hogy ez nem csúszhat át az auditoron – mondták a forrásaink.

Majdnem átment

Pedig állítólag majdnem átcsúszott. Csak aztán mégsem, és nagyon hirtelen az ügyfél (MVM) és auditor (KPMG) viszonyában erős hangvételű veszekedés és levelezés indult.

A felelősséget mindenki dobálta, mint a forró krumplit.

„Tudta az MNV, tudta az NFM” – mondják, akik az államra kennék.
"Ez nem volt leegyeztetve fent sem" – szólnak, akik a menedzsmentre mutogatnak.

Mindenesetre május végére kiderült, hogy ezt a furcsa ügyletsorozatot nem tudja elfogadni a KPMG.

Volt olyan forrásunk, aki szerint az is gond volt, hogy a hazai energetikai állami irányító, NFM-es, MNV-s, MVM-es, NKM-es vezetők külön táborokra szakadtak. Talán amúgy sem lehetett volna megúszni botrány nélkül a történetet, de egységes fellépés nélkül erre már végképp nem maradt esély.

Könyvvizsgálat

A KPMG hazai vezetése is egyfajta harapófogóba került. Természetesen mindig, minden könyvvizsgáló elmondja, hogy szigorú szakmai sztenderdek alapján dolgozik, nincs mérlegelési lehetősége. Ugyanakkor az MVM vezetése és egyes állami emberek eléggé ráfordultak a KPMG-re, főleg azt kifogásolták, hogy amennyiben az MVM Zrt. tagvállalatainak, még az ominózus svájci cégnek is van elfogadott auditja, akkor hogy a bánatba lehetséges, hogy a holding nem kap pecsétet.

A hazai KPMG ugyanakkor eddigre már külföldieket is bevont az ügybe, a cég globális reputációját féltő európai főnökök felé is riportolni kellett, már nem volt visszaút.

Politikai szál

Azok, akik a történetet politikai síkra szeretnék terelni, leginkább azt furcsállják, hogy miért volt a svájci cégben igazgatótanácsi tag egy Mihalovics Péter Árpád nevű ember.

Seszták Miklós kabinetfőnökét is így hívták, és valóban ő lehetett a svájci cég képviselője, mert arról is hallottunk, hogy a politikai kapcsolatokra kényes svájci bankoknál külön nehézséget jelentett ebben az időben, az úgynevezett PEP, vagyis politically exposed person szerepvállalása.

A svájci cég igazgatótanácsában Mihalovics és az említett Szarapka Lehel mellett helyet kapott még Csanády Zsolt, az MVM korábbi jogi vezetője, és volt tisztsége még Zsuga János vezérigazgatónak is. Csanády és Zsuga már nincs az MVM-nél.

Többen érezhetően próbálták eltolni maguktól a svájci ügyet - hallottuk, ők úgy mozogtak, hogy ne kelljen semmit aláírni, ne kelljen ott lenni azokon a testületi üléseken, ahol erről van szó, ha lehet semmilyen részletet ne kelljen megismerni – ezt a politikát vázolták egyesek a számunkra.

A politikában a könyvvizsgálat idejére Seszták Miklós már nagyon meggyengült. Korábban sok jó pontot szerzett, mint fő „simicskátlanító”, de a ciklus végén elfogyott a levegő körülötte. Azt hallottuk, hogy eddigre az NFM és az MVM vezetése között is megromlott a viszony. Az eredeti stratégia szerint az MVM a megújuló energiaforrások, a külföldi terjeszkedés és a folyamatos hatékonyság-javulás irányába indult volna, ám ebből a külföld valahogy lekerült a naprendről.

Hiába volt nagyon kedvező a sok likviditás miatt a hitelpiac és az alacsony olaj-, gáz- és áramárak miatt olcsók az eszközök. Hiába lett volna érdemes sok mindent megvenni, de amikor az állami aktorok hónapok alatt válaszolnak csak egy levélre, akkor esély sincs a terjeszkedésre.

A botrány hangos, és erős felhatalmazást is ad az újaknak, ugyanakkor jó sok kérdés felmerül:

Lesz-e bármilyen hazai vizsgálat az ügyben?

És nemzetközi, olyasmi, mint ami a Microsoft és a magyar állam viszonyát térképezte fel?

Ki fejlesztette a szoftvert?

Működik-e már a rendszer?

3. cikk

Belső vizsgálat indult az MVM-nél az auditbotrány miatt

BRÜCKNER GERGELY

2018.09.26. 10:41

Két cikkben foglalkoztunk már az MVM-csoport különös svájci informatikai beszerzésével és az éves audit körül kialakult botrányával. A nemzeti vagyon kezeléséért felelős tárca nélküli miniszter, vagyis Bártfai-Mager Andrea sajtófőnökétől immár azt is tudjuk, hogy az ügyben belső vizsgálat van folyamatban.

Az MVM-csoport különös informatikai beszerzésével már két cikkben is foglalkoztunk. Először ebben az írásban mutattuk be, hogy az MVM éves beszámolójának elfogadása körül lezajlott egy különös könyvvizsgálóváltás.

Majd egy következő írásban részleteiben is foglalkoztunk azzal, hogy az MVM svájci informatikai beszerzése miatt aggályai voltak a KPMG-nek.

Az MVM, illetve a céget felügyelő kormánytag (Bártfai-Mager Andrea) az elmúlt hetekben nem voltak hajlandók számunkra két, vélhetően nem túl bonyolult kérdést megválaszolni:

Mire is kellett ez a 4,89 milliárd forintos informatikai beszerzés?

Ki vagy kik voltak a szállítók, vagyis kiktől vette az MVM állami cég MVM International nevű svájci leányvállalata ezt az informatikai rendszert?

Források azért jelentkeztek

Miközben a legközvetlenebb illetékesek elzárkóznak a kérdéseinktől, sokakkal tudtunk háttérbeszélgetni. Ebben a cikkben az ügy körülményeit ismerő források beszámolóira hagyatkoztunk, és még folytatjuk az ügy feltárását.

Természetesen a legfontosabb az lenne, hogy kiderüljön, mire is kellett a 4,89 milliárd forintos beruházás, ki szállíthatta le az állami cég büdzséjéből megfinanszírozott svájci beszerzést, de e két fontos kérdésre egyelőre nem sikerült választ kapnunk. Ugyanakkor ha eredményes lesz a belső vizsgálat, annak lezárulta után talán a közvélemény is megismerheti az eredményeket.

Nem Orbán és nem Bártfai-Mager ügye

A különös az a történetben, hogy miközben egy ilyen horderejű költésnél mindenki a politika legmagasabb szintjein keresné a „megrendelőket”, illetve ha bűdös a történet, akkor a felelősöket is, de itt úgy tűnik, nem ez történt.

Több kormányzati forrásunk is kiemelte: miközben korábban az a hír járta, hogy a miniszterelnök minden egymilliárd forintnál nagyobb állami ügyről tud, most nem ez történt.

ÉPPEN EZÉRT ORBÁN VIKTOR MINISZTERELNÖK, BÁRTFAI-MAGER ANDREA MINISZTER IS „NAGYON KI VANNAK AKADVA” ERRE AZ ÜGYRE,
ahogyan az MVM friss menedzsmentje is már csak örökölte az ügyet.

Éppen ezért akár reális esély is lehetne, hogy a négyszintű felelősi láncot komolyan számonkérje a politika. Igaz, a Fidesz nem arról híres, hogy a nyilvánosság előtt játszana le kínos ügyeket, nevezne meg felelősöket, kifelé mindig is összezárt a párt: nem szoktak olyan elszámoltatások végigszaladni a rendszeren, amelyekben korábbi fideszes vezetők is érintettek.

Márpedig ebben az ügyben, mint említettük, négy szinten is születtek jóváhagyások:

az MVM International svájci cég volt a közvetlen beszerző;
a cég anyavállalata, a budapesti MVM Zrt. tevékenyen részt vett az ügyben;
a beszerzés mérete folytán az MVM-et felügyelő Magyar Nemzeti Vagyonkezelő (MNV) testületei is mindent szentesítettek;
végül legfelül a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium (NFM) is érintett az ügyben.
Milyen egy valódi IT-beszerzés?

Itt most egy pillanatra tegyünk egy kis általánosabb kitérőt, és nézzük meg az MVM-es munkatársak elmesélése alapján, hogy mennyire egyértelmű házon belül az, ha egy informatikai beszerzést nem a cég valós igényei, hanem egy fentről érkező kérés alapoz meg.

HA EGY ÁLLAMI TÁRSASÁGNAK VALÓBAN SZÜKSÉGE VAN EGY INFORMATIKAI RENDSZERRE, ARRÓL A CÉGNÉL MINDENKI TUD ÉS ARRÓL MINDEN ÉRINTETT BESZÉL.

Ilyenkor az igények valóban a szakemberek, az MVM-es munkavállalók oldaláról jelentkeznek, a szoftverrel kapcsolatos specifikáció kialakításán sokan

dolgoznak, sőt a cég neves szakértőket, visszatérően alkalmazott tanácsadókat is bevon a munkába.

Az állami cégeknek vannak saját informatikai osztályai vagy IT-vállalkozásai (az MVM esetében ilyen az MVM Informatika, illetve az MVM Net). Ezek az osztályok vagy cégek vagy részt vesznek a fejlesztésben, vagy legalábbis „bevonódnak”, tanácsot adnak.

A lehetséges beszállítókról sokat beszélnek házon belül, ha végül sikerül valakivel szerződést kötni, a megrendelő büszkén bejelenti a milliárdos fejlesztés mérföldköveit, de az informatikai szállító is boldogan közli, hogy milyen fontos referenciát szerzett. Például tavaly a magyar energetikai vonatkozású informatikában volt egy látványos tendergyőzelem, IP Systems Zrt. nyerte az Ukrtransgaz által kiírt közbeszerzést, melynek keretében a rendszerirányítói és a gáztárolói feladatokat ellátó ukrán vállalatnak szállít integrált informatikai platformot több mint 2 millió euró értékben. Érdeemes megfigyelni, az MVM 15,8 millió eurós beszerzéséhez képest milyen alacsony, csak nyolcadakkora ez az összeg, mégis a győztes szállító büszkén bejelentette, sok lap le is hozta a sikerhírt.

Fordított logika

Képzeljünk el most egy olyan beruházást, amit valaki fentről nyom. Ilyenkor megérkezik a felső vezetői vagy politikai megrendelés, és a cég operatív vezetése megkapja a feladatot, hogy ezt a beszerzést vigye sikerre, mert „fontos”.

A vezetők nagyon kínosan érzik magukat, senkinek nem adnak semmilyen információt, munkaidejük jelentős részében azon dolgoznak, hogy a nagy munka létjogosultságát valahogy igazolják, lepapírozzák.

A cél az, hogy készüljön egy rakás aláírt papír felülről, a felettes szervektől, de legyen mellette olyan tanácsadó, értékbecslő, jogász is, aki szakvéleményével, reputációjával szentesíti a beszerzést. A cégen belül senki nem akar beszélni a projektről, a cél az, hogy a közvélemény és a saját munkavállalók elől teljesen eltűnjön az egész.

Csakhogy a vállalatokban emberek dolgoznak, beszélnek egymással, van humoruk. Elkezdnek a vezetők háta mögött röhögcsélni a beszerzésről, viccek és pletykák keringenek, a bennfentesek jól szórakoznak azon, amikor például az MVM gyakran változó felső vezetésében mindig újabb és újabb ember érkezik, akinek megint valahogy el kell magyarázni, hogy ez egy szükséges, ez egy valódi projekt.

Szaúdiak – Roszatom

Az angol nyelvű svájci cégregiszter szerint az MVM International legfőbb tevékenysége education, adult education (oktatás, felnőttoktatás). Mindez meglepő lehet, de forrásaink szerint az eredeti tervek valóban erről szóltak. Magyar, Svájcban élő magyar és szaúdi üzletembereknek, diplomatáknak támadt az az ötletük, hogy amikor Szaúd-Arábia nukleáris programot épít, hátha a Roszatommal fog szerződni, és a magyar szakemberek segíthetnének az orosz atom nemzetközi szabályoknak megfelelő szaúdi bevezetésében. Bár ebből nem lett semmi, de ezért volt oktatási tevékenység a cél. Amikor aztán ott maradt egy svájci cég mindenféle tevékenység nélkül, azzal már kínlódott a csoport, volt olyan eset, amikor a korábban közzétett publikus céghálóról egyszerűen levették a nulla tevékenységű svájci entitást.

Ember nem tud róla

És akkor most beszéljünk a konkrét, 4,89 milliárdos projektről. Az MVM Zrt. Központi Termelés Megjelenítő (KTM) és felügyeleti rendszere a legitimokzatosabb projekt, amivel valaha is találkoztam ilyen bődületes értékben.

Természetesen szerettük volna az érintetteket megkérdezni, hogy mégis miért volt szükség arra a szerződésre, amelyben az MVM Zrt. megbízta az MVM International AG-t, hogy 15,8 millió euróért, akkori értéken 4,89 milliárd forintért rendelje meg a KTM-et, illetve árulják már el, hogy a nagy értékű megoldást melyik cég szállította az MVM-nek.

AZ MVM AZONBAN NEM VÁLASZOLT ARRA A KÉRDÉSRE, HOGY MIÉRT ÉS KITŐL VETTE A CSOPORT A RENDSZERT.

A piacon azt hallottuk, hogy valójában az MVM-nek lennének valamilyen válaszai, de Bártfai-Mager Andrea felügyelő miniszter jóváhagyására kell várni. Ha így volt, akkor a zöld lámpa nem érkezett meg, mindenesetre a miniszter közeléből sem kaptunk választ, csak annyit, hogy zajlik a belső vizsgálat.

Bártfai-Mager Andrea a nemzeti vagyon kezeléséért felelős tárca nélküli miniszter az új kormány tagjainak kinevezési ünnepségén a Sándor-palotában 2018. május 18-án. A háttérben Áder János köztársasági elnök.

Bártfai-Mager Andrea a nemzeti vagyon kezeléséért felelős tárca nélküli miniszter az új kormány tagjainak kinevezési ünnepségén a Sándor-palotában 2018. május 18-án. A háttérben Áder János köztársasági elnök.

Fotó: Kovács Tamás

Igyekeztünk a beszerzés lebonyolítóit elérni mailben, mobilon, sms-ben, Linkedinen. Ők eltérő stratégiát választottak. Volt, aki egyáltalán nem reagált megkeresésünkre, a könyvvizsgálók és az ügyvédek korrekten jelezték, hogy nem beszélhetnek, és érthető módon a vonatkozó szakmai titoktartásra hivatkoztak, míg sokan vállalták a háttérbeszélgetést.

Itt a legviccesebb az volt, hogy az MVM-es és állami vezetők sora azt mesélte, hogy a projektekre emlékeznek, de arra már nem, hogy ki is volt a szállító. Csak hogy értsük, ezt valahogy úgy kell elképzelni, hogy

ADOTT EGY GAZDASÁGI TÁRSASÁG (MVM INTERNATIONAL AG), AMELYNEK LÉTEZÉSÉT EZ AZ EGYETLEN TEVÉKENYSÉG, EZEN BESZERZÉS LEBONYOLÍTÁSA INDOKOLTA, DE A KÜLÖNBÖZŐ TISZTSÉGVISELŐI VAGY A TULAJDONOS KÉPVISELŐI KOMOLY ARCCAL MINDIG AZT MONDTÁK, HOGY NEM EMLÉKEZNEK, HOGY KI VÉGEZTE A MUNKÁT.

A könyvvizsgálói feladat

Mint ismeretes, a KPMG auditorcég azért nem írta alá korlátozásmentesen az MVM éves beszámolóját, mert nem értette, hogy miért kellett a központból egy svájci leányvállalatnak kiadni egy hazai informatikai beszerzés megszervezését.

Talán azért, hogy a svájci cég vásárlására ne vonatkozzanak a közbeszerzési szabályok? Vagy azért, hogy amennyiben valaki közérdekű adatigényléssel szeretné megismerni az óriási költség haszonélvezőit, akkor lehessen azt válaszolni, hogy az egy svájci cég, arra nem terjed ki a hazai törvény?

Nem kicsi tételről van szó, 4,89 milliárd forint ment ki valahová. Ebből az informatikai rendszerre olyan 4,6 milliárd forint, mert az MVM éves beszámolójából az látszik, hogy a svájci cégnek valamekkora működési költsége is volt, és 2017 végére körülbelül 200 millió forintja maradt is a bankszámlán.

A BDO könyvvizsgáló cég aztán aláírta az éves beszámolót, úgy ítélte meg, hogy az a számviteli törvénnyel összhangban van, a könyvvizsgálói sztenderdeknek mindenben megfelel, a további eljárások elvégzése pedig nem az ő, hanem az irányítással megbízott személyek feladata.

Esemény utáni tabletták

Képzeljük el az audit körüli helyzetet: 2017-ben lezajlott a beszerzés, bejöttek a számlák, döntő többségében megtörténtek a kifizetések. 2018 májusában aztán kiderül, hogy a svájci sztori fennakadt az auditon.

Ez egy nehéz pillanat volt az MVM életében, hiszen a történeteken már nem lehetett változtatni, de valamiképpen az események utáni gyógykezelésre volt szükség. Új könyvvizsgáló kellett, és olyan jogász, aki utólag ír valamit, ami szebb fényben tünteti fel ezt az egészet, segíthet megalapozni egy korlátozásmentes auditot.

Csak hogy ez nem is volt olyan könnyű, hiszen az MVM illetékes testületének (fb) neves, remélhetőleg svájci irodával is rendelkező jogi irodára volt szüksége, aki valahogy egy pozitív szakvéleményt kiprésel magából. Valamint kellett egy neves könyvvizsgáló is, ahol átcsúszhat a beszámoló, és az kínos lett volna, ha ez az auditor nem a legnagyobb hatból kerül ki. A big four, vagyis a KPMG, az EY, a Deloitte és a PwC különböző okok miatt nem jött szóba, azt hallottuk, hogy a BDO és a Mazars voltak a sorban következő, nagy presztízsű, nemzetközi házak.

Ám az igazán bennfentesek 2018 májusában már azt is pontosan tudták, hogy a feladatnak nemcsak óriási reputációs kockázata van, de a Fidesz legtegye sem feltétlenül fogja megsüvegezni azt, aki kiad egy ilyen papírt. Ne feledjük, ekkor már a 2018-as parlamenti választások után voltunk, lehetett tudni, hogy Seszták Miklós fejlesztési miniszter nem marad pozícióban.

Mit csináljak? Annyi az előterjesztés

A háttérbeszélgetések alapján egyértelművé vált, hogy közben az MVM operatív irányításában még az alacsonyabb szinteken is tudták, hogy „bűdös” a sztori, de senki semmilyen lépésre vagy transzparenciára nem szánta el magát.

Az állami emberek nekünk valahogy úgy érveltek, azért nem emlékeznek, hogy ki is kapta a 4,89 milliárd forintos munkát, mert egy állami tisztviselőnek annyi mindent kell elolvasnia, aláírnia, képtelenség ennyi előterjesztést kezelni, főleg, ha az részben idegen nyelven (angolul) van.

Volt, aki azt is elmondta, hogy az MVM International vezetőit megnyugtathatta, hogy az informatikai ügyletet támogatta az MVM International anyavállalata (MVM), annak a tulajdonosa (MNV) és az illetékes minisztérium (NFM) is. Ennyi testület pedig csak nem tévedhet, ha lett volna bármi szabálytalanság, az valahol már feltűnt volna.

A helyzet foglyai

Az MVM-es vagy a céget belülről ismerő legtöbb forrásunk számára azonban tiszta volt a képlet. Aki több évet lehúzott egy állami nagyvállalatnál, az azonnal be tudja azonosítani egy valódi igényt kielégítő informatikai fejlesztést, és azt, amikor a gombhoz kell varrni a kabátot. Amikor előbb van meg a költési szándék, és utána kell hozzá gazdasági racionalitást fabrikálni.

Ahogy a folyamatot leírta nekünk egy most éppen kiszálló menedzser,

aki egy nagy állami vállalat vezető munkatársa lesz, vagy aki politikai alapon kap egy állami cégnél tisztséget, először nagyon boldog. Magas jövedelmet kap,

komoly pozíciója lesz. Ha ráadásul becsületes is, elhatározza, hogy rajta aztán biztosan nem megy át semmilyen nemtelen kérdés. Csak aztán mindenki a helyzet foglya lesz. Jönnek a kisebb kérések, amin nem lenne érdemes a gazdával összeveszni. Csakhogy így egyre jobban sáros lesz a vezető, és ha később ellenállna, már nemcsak a saját egzisztenciáját bukná, de esetleg felelnie is kellene a korábbi aláírásaiért.

Ezért betörik, elfogadja a kiszolgáló szerepet. Ha egy cégnek van világos stratégiája, akkor a menedzsment esetleg tud azzal érvelni, hogy az adott ötlet, kérés nem illeszkedik az MVM publikus stratégiájába, ám ha a stratégia elmaszatólódik, akkor már sokkal nehezebb.

Végül minden felelős abban lesz érdekelt, hogy elkenje, legalizálja az ügyet. Bár az MVM informatikai érdekeltségei lennének hivatottak az informatikai munkákat elvégezni, de természetesen egy-egy feladatnál a cégvezetők úgy ítélhetik meg, hogy ahhoz nem állnak rendelkezésre a belső kapacitások, ilyenkor a belső szabályok szerint írásban le tudnak mondani a feladatról. Ám ezzel már ők is részesévé válnak az ügynek – hallottuk.

Hasonlóképpen, hiába kényszerül távozásra az MVM teljes korábbi menedzsmentje, ha az új vezetés nem tesz semmilyen feljelentést (mint korábban Kocsis István ügyei után az MVM fb-je), akkor máris magára húzta a történetet. Márpedig magára húzza, hiszen úgy tudjuk, hogy Tóth Bertalan, az MSZP elnöke közérdekű adatigényléssel fordult az MVM vezetéséhez. Márpedig az MVM üzleti titokra hivatkozva megtagadta a tájékoztatást, és – minő meglepetés – éppen azzal érvelt, hogy az MVM International AG külföldön bejegyzett szervezet, nem tartozik az infotörvény hatálya alá. Ennél jobban aligha lehetne bemutatni, hogy vajon miért is kellett ezt a teljesen magyar beszerzést külföldről bonyolítani.

Amikor aztán az újabb vezetői garnitúra is belekeveredik az ügyletbe, akkor már ez a csapat sem fog ellenállni, ha majd megint kell 500 millió forint a CÖF-nek – vázolta egy vezető.

A beszélgetéseken sokan próbálták bagatellizálni nekünk a CÖF 500 millióját, vagy a titokzatos informatikai ügy 4,89 milliárdját. De talán elég, ha annyit leírunk, hogy az MVM Zrt. összevont éves konszolidált adózott nyeresége 2017-ben 3,9 milliárd forint volt (2016-ban még 48,4 milliárd forint), nem olyan vitatható tételekről szól ez a cikk, amelyek eltörpülnek az MVM Zrt. főbb számaihoz képest, hanem a holding adózott profitjánál nagyobb tételről.

Egy nemzetközi tanácsadó segítségével megpróbáltuk elképzelni, hogy mi történne, ha kipattanna egy hasonló botrány, vagyis egy nagy állami energetikai

vállalat éves beszámolóját egy big four tanácsadó nem írta alá Németországban. A szakember szerint a cég ilyenkor azonnal kommunikációs offenzívába kezdene a reputációja megőrzése érdekében. Ha újságírói kérdéseket kapna, a lehető legnagyobb transzparenciára törekedve, válaszolna.

Valószínűleg ha esetleg nem is kapna kérdéseket, akkor is közzétenne egy közleményt, amelyben igyekezne a helyzetet tisztázni. Ha az ország vezető, állami tulajdonú cégéről lenne szó, akkor szinte biztosan parlamenti vizsgálóbizottság is alakulna, ügyészségi vizsgálat is indulna.

Az adóhivatal is elkezdene érdeklődni. A magyar adóhivatal azt nézhetné, hogy nem sérültek-e a transzferárképzési szabályok, vagyis nem a magyar adóhatóság elöl rejtett el nyereséget a cég a beszerzés Svájcba helyezésével, a svájci adóhatóság pedig azt nézhetné, hogy a svájci nyereségalapot nem csökkentette-e túlzott mértékben a befogadott számlákkal a cég.

Itthon ennek nyoma sincs. Az MVM vezetői nem próbálják meggyőzni a közvéleményt, nem adnak információt, amikor érdeklődni próbálunk.

Egyetlen politikai erő vagy egyetlen hatóság sem nyilatkozik publikusan, az egy szem belső vizsgálaton kívül nem hallottunk arról, hogy bárki érdemi vizsgálatot kezdeményezett volna. Igaz, Fónagy János miniszterhelyettes annyit már elismert egy parlamenti irat alapján, hogy bizonyos vizsgálatok lezárultak, mások még folyamatban vannak. Még azt is eltérően mesélték nekünk az állami tisztviselők, hogy pontosan mit vizsgálnak az MVM-nél, magukat a svájci ügyet is, vagy egyszerűen azt, hogy miként alakult ki az áldatlan auditori helyzet.

Persze egyáltalán nem biztos, hogy ez így is marad, mert ahogy az egyik érintett harciasan megfogalmazta:

ennek most tényleg lesznek következményei.

Még egy név

Legutóbbi cikkünk után részletesebb svájci cégadatokat is kaptunk az MVM Internationalról.

Ebben a már közölt tisztségviselők és testületi tagok, vagyis Szarapka Lehel igazgató, Zsuga János elnök-helyettes (korábbi MVM-vezérigazgató), Csanádi Zsolt igazgatósági elnök (korábbi MVM-es jogi vezető), illetve Mihalovics Péter Árpád board-tag (Seszták Miklós korábbi kabinetfőnöke) mellett még egy név felbukkant: „Dora Klingler”, mint secretary outside of the board of directors.

Mindez csak azért érdekes, mert a sajtó, elsősorban a valasz.hu sokat cikkezett Rátky Miklós ügyvédről, akinek irodája, a Rátky és Társa sokat dolgozott Seszták Miklós és az NFM környezetében. Az ügyvédi iroda honlapja is bemutatja az elnyert közbeszerzéseket, például az MVM-csoportnak végzett munkákat. Rátky Miklós és felesége, Rátkyné Klinger Dóra több NFM alá tartozó cégben is töltött be tisztségeket. A svájci cégregisztrerről nem gondolnánk, hogy pontatlanul regisztrál, így lehet, hogy teljesen véletlen az, hogy az MVM International cégregisztrében felbukkanó személy és a MÁV felügyelőbizottsági és az NKM Nemzeti Közművek Zrt. igazgatósági tagja csak egy betűben tér el egymástól. Mindenesetre megkérdeztük az ügyvédnőt, ha választ kapunk, jelezzük.

Azt sem tudtuk meg, hogy mire kellett ez a rendszer. Az illetékesek arra utaltak, hogy segít integrálni az áramtermelést. Ahogy egy forrásunk mondta, sok pénzt megér, hogy ne kelljen leállnia Paksnak. Ezen azért eléggé felcsattant az egyik beszélgetőpartnerünk:

Teljesen hülyének néznek minket? Azért valaki nyugtasson meg, hogy nem ettől a rendszertől fog biztonságosan működni Paks. Eddig veszélyben voltunk?

Talán azért voltak informatikai rendszerek Pakson, talán a Nemzetközi Atomenergia-ügynökség, vagy a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal eddig is odafigyelt. Azt ugyanakkor többen említették, hogy az MVM különböző termelési egységei között lehetnének szinergiák, közös beszerzésekkel, HR-rel költséget lehetne megtakarítani, de az erről szóló tanácsadói javaslatok egyáltalán nem egy nagy IT-rendszer bevezetéséről szóltak korábban. Más arra figyelmeztetett, hogy az áramtermelés (az MVM-csoport több cége) és a rendszerirányítás (Mavir) az Európai Unióban kötelezően szétválasztandó tevékenységek, akár ezt is sértheti a követőrendszer.

A KPMG bátorsága

A KPMG visszalépését többféleképpen értelmezték forrásaink. Egyesek szakmai bátorságot látnak benne, amivel az auditorcég a nagy kockázatot is vállalta. Mások arra emlékeztetnek, hogy a visszalépés mögött inkább a nemzetközi vezetés túlzott óvatossága állhat: a big four tag nagyon megégette magát korábban Dél-Afrikában, amikor belekeveredett Jacob Zuma korrump elnök és a mögötte álló Gupta család zavaros ügyleteibe, azóta fokozottan figyelnek a potenciális problémákat hordozó esetekre.

Azt is igyekeztünk megérteni, hogy miként lehetett az, hogy a svájci cég önálló auditja még átcúsúzott, a holdingé már nem. „A hülyeség alkotmányos jog, lehet

drágán szolgáltatást és IT-rendszert venni. De ha a magyar MVM egy svájci cégtől vett magának rendszert, akkor a holdingszintű auditnál felmerülhet ennek a munkamegosztásnak az életszerűtlensége” – mesélte egy szakember.

Szokatlan erővonalak

Végül egy érdekes tapasztalat. Ebben az ügyben felborult a szokásos felállás, miszerint az újságíró kérdez, kutakodik egy állami beszerzés körül, a kormányzati emberek pedig háritanak, értetlenkednek, visszatámadnak. Ilyen is akad, de ebben az ügyben a háttérbeszélgetéseken, a személyes találkozókon sokkal nyíltabban jött a pozitív visszajelzés: ez most tényleg egy komoly ügy. Ha valaki vagy valakik engedély nélkül lőnek ki pénzt a rendszerből, azt nagyon nem szokták szeretni, akárhogy is hívják az adott politikai erőt.

4. cikk

Egy panamai háttérű cégnél landoltak az MVM milliárdjai

BRÜCKNER GERGELY

2018-10-01 07:17:39

Cikksorozatban mutatjuk be, hogy a KPMG könyvvizsgálócég miért nem írta alá az MVM állami energetikai cégcsoport éves beszámolóját. Mostani írásunkból érthetővé válik, hogy miért titkolózott az Index kérdései után is az MVM és a magyar állam az 5 milliárd forintos ügyről. Hihetetlen, de igaz: az MVM egy frissen alapított magyar és panamai háttérrel bíró szlovák céget bízott meg a különös informatikai fejlesztéssel.

Hetek óta kutatjuk, hogy mi állhat az MVM Zrt. (Magyar Villamos Művek) körüli szokatlan események mögött. Miért vonult le a KPMG auditorcég az éves beszámoló aláírása előtt pár nappal, és miért nem látta el kézjeggyével a beszámolót? Korábban megírtuk, hogy egy svájci leányvállalatban akadt fenn a könyvvizsgáló szeme. Mostani epizódunkban azt is megérthetjük, hogy miért.

Röviden a történet: az MVM Zrt. 4,89 milliárd forintot juttatott az MVM International AG nevű zürichi leányvállalatának, hogy az szerezzen be neki egy informatikai rendszert, hivatalos nevén, a Központi Termelés Megjelenítő (KTM) és felügyeleti rendszert. Csak aztán az egy munkavállalás, apró svájci MVM-cég a legnagyobb titokban továbbadta a megbízást Szlovákiába.

AHOGY MOST MEGTUDTUK, A SZÁLLÍTÓ A SZLOVÁK SCADEX S.R.O. NEVŰ FRISSEN ALAPÍTOTT RÉVKOMÁROMI (SZLOVÁKUL KOMARNO) CÉG LETT.

A város leghervadtabb, örökké problémás lakótelepén székelő cég ugyan a hazai energetikában, vagy informatikában ismeretlen volt (mi honlapot sem találtunk hozzá), de kiderült, hogy a társaságnak 15 százalékban egy Budakeszin lakó magyar ember, Fűrlinger Gyula a tulajdonosa, míg 85 százalékban egy másik szlovák cég, a Constructline s.r.o. Utóbbi pedig teljes egészében a panamai Bearberry (medveszőlő) SA tulajdonában áll.

Az a mondás

A KTM ötlete már két éve felbukkant az MVM-ben. Amikor felülről érkező, indokolatlan, politikai jellegű megrendelések érkeztek a menedzsmenthez, a felsővezetők általában így fogalmaztak: „az a mondás, hogy.”

Az ilyen mondatoknak sokféle vége volt: "az a mondás, hogy x-től és y-tól kell napelempaneleket vennünk", "az a mondás, hogy ezt a közbeszerzést a-nak, vagy b-nek kell nyernie", "az a mondás, hogy nekünk kell egy ilyen szoftver."

A KTM esetében a pontosan nem definiált eredetű mondás nem is tűnt akkora hülyeségnek. Az MVM központja ugyanis egy egyszerű pénzügyi holding volt, ahogyan a felette álló Magyar Nemzeti Vagyonkezelő (MNV) is mindenféle portfólióelemeket összefogó pénzügyi holdingként működött.

Jó ötletnek tűnt házon belül, hogy a központ is lássa a különböző áramtermelési eszközöket, az olcsó, de rugalmatlan atomenergia-termelést, a szintén olcsó, de szintén rugalmatlan, vagyis az időjárásnak kitett naperőműveket, illetve a méregdrága, de rugalmasan szabályozható kiserőműveket. Készült hát az MVM belső bizottságainak egy előterjesztés, amely szerint 3,5 milliárd forintos költséggel be kellene szerezni egy KTM-rendszert.

Csak hát az anyag teljesen kidolgozatlan volt, nem is csúszott át a belső fórumokon.

EZÉRT IS LEPŐDHEK MEG SOKAN, AMIKOR TÖBB HÓNAPOS CSÖND UTÁN, EGYSZER CSAK BÚVÓPATAKKÉNT MEGINT ELŐKERÜLT A KTM ÖTLETE.

Sőt egyből az igazgatóság szintjén jött elő és 2017 elején át is csúszott. Ekkor már 4,89 milliárd forintos áron és a magyar, céges bizottságokat kikerülve, a svájci MVM Internationalnek delegálva.

A magas érték miatt a javaslat megjárta az MVM igazgatóságát, felügyelőbizottságát, a felettes MNV testületeit, de még a felügyelő

minisztériumot, vagyis a Seszták Miklós vezette Nemzeti Fejlesztési Minisztériumot (NFM) is.

Magára a svájci cégre, amelyről már korábban írtunk, csak néhány magas rangú ember látott csak rá. Szarapka Lehel volt az igazgató és az egyetlen munkavállaló, Zsuga János MVM-vezérigazgató, Csanádi Imre jogi igazgató és Mihalovics Péter (Seszták Miklós kabinetfőnöke) ült a boardban.

A hazai MVM-esek nem sokat tudtak a cégről, főleg nem az informatikai beszerzésről, egyedül annyi hír érkezett, hogy az MVM International a vállalási határidő előtt el fog készülni a fejlesztéssel.

Robbant a bomba

Az 5 milliárd forint körüli összeg az MVM életében is nagy pénz, de azért a csoport mégiscsak 300 milliárd forint körül költött évente beruházásra, sokáig nem kapott kifejezetten erős figyelmet az ügy házon belül.

Mígnem robbant a bomba, mert robbantotta a KPMG. Egy ilyen hatalmas cégcsoport könyvvizsgálata hosszú folyamat, már több hónappal az éves beszámoló májusra tervezett elfogadása előtt dolgoztak a KPMG munkatársai, amikor egyszer csak speciális egyeztetést kezdeményeztek.

Kiderült, hogy az auditor fennakadt a svájci leányvállalat informatikai beszerzésén. Számukra ugyanis

RENDKÍVÜL GYANÚS VOLT, HOGY MIÉRT LŐ KI ILYEN HATALMAS ÖSSZEGET AZ MVM-CSOPORT EGY, AZ ÜZLET MEGKÖTÉSE ELŐTT KÖZVETLENÜL ALAPÍTOTT SZLOVÁK CÉGNEK, AMELYNEK RÁADÁSUL PANAMAI HÁTTERE VAN.

Ezért kérdéseket fogalmazott meg az auditor, és egy rendkívül alapos, 30 oldalas, mellékletekkel bőségesen ellátott anyagban bemutatta, hogy miért is aggályos ez az egész.

Azt hitték, megúszható

Innentől az MVM vezetése képtelen volt felfogni, hogy miről szól ez az egész. Ahelyett, hogy próbáltak volna valami épkezláb gazdasági magyarázatot adni, felelősöket kerestek, azt vizsgálták, hogy kinek állt érdekében az információra felhívni a KPMG figyelmét, főleg

POLITIKAI TÁMADÁST SEJTETTEK AZ ÜGY MÖGÖTT, MAJD AZON KEZDTEK EL JOGI SZEMPONTBÓL KUTAKODNI, HOGY A KPMG EGYÁLTALÁN FELTEHET-E ILYEN KÉRDÉSEKET.

Azért valamilyen válaszok csak születtek, sőt a KPMG munkatársai meglátogathatták azt a szobát, ahol elvileg a felügyelő rendszer működött. A KTM-szobában volt nyolc fali képernyő, valamint négy munkaállomás és munkaállomásonként négy képernyő, vagyis összesen 16. Úgy nézett ki a szoba, mint egy gyengén felszerelt gimnáziumi gépterem, hardver-értékben úgy 10 millió forint lehetett a szobában. Illetve valamilyen rendszer is futhatott, ezt azonban a kutakodáson „megsértődő” MVM-esek már nem igazán próbálták elmagyarázni az auditoroknak.

Néhány kör írásbeli kérdésfeltevés és válasz után látszott, hogy megnyugtató helyzet nem fog kialakulni, de ekkor a KPMG előállt egy kompromisszumos javaslattal. A KPMG azt mondta, hogy könyvvizsgálatilag ő elképzelhetőnek tartja, hogy az MVM éves beszámolóját aláírja, de a svájci beszerzést továbbra is gyanúsak találja. Ezért azt mondta, hogy amennyiben az MVM felügyelőbizottsága ígéretet tesz, hogy egy olyan nemzetközi ügyvédi irodával kivizsgálhatja az esetet, amelynek van svájci, magyar, szlovák és panamai szaktudása is, akkor a zavaros eset „elszigeteltsége” miatt nem lesz akadálya az éves beszámoló aláírásának.

KPMG: Ezt így nem lehet aláírni

2018. április 23-án az MVM igazgatósága és a felügyelőbizottsága abban a hiszemben készült az üléseire, hogy a kínos ügyet el lehetett simítani. Ám ekkor megjelent a cégnél a KPMG legfelső vezetése, vagyis nem csak az MVM-auditot vezető Henye István könyvvizsgáló, hanem mellette a hazai cégvezető Robert Stöllinger is.

A FOLYOSÓN AZONNAL ELTERJEDT, HOGY NAGY BAJ VAN.

Természetesen a vonatkozó üléseken nem voltunk bent, de kívül az terjedt el pár órával később, hogy a KPMG három szintű kockázatkezelése (kelet-közép-európai, európai és globális) közül a legfelső szinten, vagyis a globális KPMG top 4 vezetőjének az egyike mutatta fel a stop-táblát: ezt a beszámolót, a megmagyarázhatatlan svájci ügylettel nem lehet aláírni. Vagy lesznek értelmes válaszok a kérdésekre, vagy a KPMG levonul.

Fontos hangsúlyozni, hogy még ebben a fázisban is arról ment a disputa, hogy miképpen lehet eljutni a korlátozásmentes beszámolóhoz, adhatók-e pontosabb válaszok a felmerült aggályokra.

Ekkor ütközött ki a legdurvábban, hogy az MVM felsővezetése mennyire nem méri fel a helyzet súlyosságát. A testületi tagok hozzászólásai meg sem próbáltak a megoldás felé közeledni, hanem körülbelül olyan színvonalon maradtak, hogy Stöllinger vajon bemutatkozott-e rendesen, illetve ismét előjöttek a „jogászkodók”, akik arra kértek választ, hogy milyen törvényi passzus hatalmazza fel a könyvvizsgálót a kérdések feltevésére.

Menthetetlen helyzet

Ebben a fázisban, április vége és május közepe között, két-három MVM-s vezető, mint a mérgezett egér szaladgált, tárgyalt, próbált a KPMG előírásainak megfelelő jogi irodát találni, olyat, aki nagyvonalúan véleményezi, „átnézi” az ügyet. Egymás között az MVM-esek azonban ekkor már teljesen nyíltan beszéltek arról, hogy utólag, ex post már helyrerakhatatlan a szlovák-panamai megrendelés.

Sokan még ekkor is inkább a KPMG-re mutogattak, amely korábban Dél-Afrikában, illetve egy brit óriáscég, a Carillion auditja miatt is vizsgálóbizottság előtt magyarázkodhatott. Néhányan azonban már tudták, a helyzet menthetetlen, ebből már nem lesz kiegyezés.

Az eseményeket innen már több cikkben is bemutattuk. Kapkodni kellett, az MVM és a KPMG közös megegyezéssel szerződést bontottak. Később ugyan auditált beszámolója is lett a cégsopornak, de Szivek Norbert, az MNV vezére, aki több forrásunk szerint is kifejezetten pozitív, feltáró szerepet játszott ebben az ügyben, már belső vizsgálatot kezdett.

Soha nem hallottak a cégről

Néhányan próbálták megnézni, hogy mégis mi volt ez az 5 milliárd forintos ügy, amiről teljes hírzárlat volt a cégen belül. Aki ugyanis nem az MVM Internationalnál ült, soha nem találkozott addig a Scadex s.r.o. nevével. Az MVM SAP-rendszerében sem tűnt fel a cég, semmilyen találat nem utalt arra, hogy valakik a megelőző évben egy többmilliárdos szerződéses kapcsolatba léptek.

Maga a Scadex szó etimológiailag amúgy indokolt lehet, hiszen a SCADA (supervisory control and data acquisition - felügyeleti szabályozás és adatgyűjtés) ismert forgalom az energetikai informatikában. Aki pedig utánanézett a szlovák cégregiszterben a Scadexnek, az megtalálhatta Fűrlinger Gyula nevét is.

A magyar cégregiszterben találtunk két hozzá kapcsolódó magyar céget, az X-Prompt Kft.-t, amely már régóta dolgozik a hazai energetikában, referenciái

alapján például az FGSZ-nek és a Molnak is dolgozott, így akár korábbról is ismerhette az MVM-vezér Zsuga Jánost. A társaságnak ma a komarnoi Constructline a tulajdonosa, éppen, mint az említett Scadexnek, de korábban már e cég tulajdonosa is volt a panamai Bearberry. Ugyanakkor azt nem gondolnánk, hogy ez a társaság kulcsszereplő lenne ebben az ügyben, hiszen a magyar cég 2017-es forgalma mindössze 191 millió forint volt.

Létezik azonban egy, csak 2017-ben létrehozott pátyi cég is, a Great System Kft. is, amely már sokkal érdekesebb, hiszen bár Fűrlinger itt csak ügyvezető, de ez a cég már működése első pár havában 2,8 milliárd forintos forgalmat és 2,7 milliárd forintos adó előtti nyereséget ért el, amelyből 2,43 milliárd forint osztalék kivételéről döntött.

ENNEK A CÉGNEK A KOMARNOI HIRI SÁNDOR A TULAJDONOSA, AKI AZ AKKOR MVM-VEZÉR ZSUGA JÁNOS TULAJDONOSTÁRSA A RUTIN ÉPÍTŐIPARI KFT. NEVŰ CÉGBEN.

Hangsúlyozzuk, a felsorolt cégeket Fűrlinger Gyula személye köti össze, de azért a friss alapítások, a közös tulajdonosok, a nagy nyereségek elég erősen összekötik ezeket a cégeket az MVM-Scadex kapcsolattal.

Hova ment a 4,89 milliárd forint? Ki fejlesztett? Ez hivatalosan továbbra is rejtély maradt. Az MVM korábbi vezetése, így Zsuga János vezérigazgató sincsen már a helyén, a céghez egy új, forrásaink szerint amúgy kompetens csapat érkezett.

A primitív régi módszerek

Azt természetesen lehetett sejteni, hogy a bonyolult manőver célja esetleg az, hogy a hazai közbeszerzési szabályok alól kibújva egy baráti szállító kerüljön helyzetbe, esetleg az, hogy a közvélemény még közérdekű adatigénylással se kaphasson információt a „svájci” beszerzésről, de az mindenképpen meglepő, hogy „panamai” ügybe sodródott az MVM. Pár éve már egy teljesen hasonló, súlyos ügy megrázta a csoportot, akkor a legkülönbébb indokokkal lőtt ki az MVM mindenféle egzotikus célpont felé milliárdokat.

Nem az lep meg, hogy ilyenek történnek, hanem az, hogy egy ennyire átlátszó, több generációval korábbi, primitív megoldással történt mindez”

– mesélte egy forrásunk. Friss alapítás, panamai háttérű cég – ilyen ma már kevésbé szokott történni. „Ha legalább közbeszerzést írtak volna ki, akkor mondhatnák, hogy a legolcsóbbat kellett választani, de az mennyire reális, hogy

az MVM-csoport egy hazai rendszerfejlesztésre egy svájci cégen át éppen egy kezdő szlovákkal kezd el tárgyalni?"

Ki áll mögötte?

Hogy pontosan kik gazdagodtak mindezzel, azt már leginkább csak hatósági eszköztárral lehetne kinyomozni. Az eset feltárása után ugyanakkor egészen más megvilágításba kerül annak a rengeteg felelős személynek a kommunikációja is irányunkba, aki nem emlékezett a szállítóra, aki szerint mindez oké volt (ilyennel azért nem nagyon beszéltünk).

A többiekénél mindig csak azt a szándékot láttuk, hogy a vezető felelősséget másra tolják, esetleg a kollektív testületi jóváhagyások mögé bújjanak, vagyis azzal védekezzenek, hogy amennyiben a felettes szervek erre adtak utasítást, ki vagyok én, hogy megkérdőjelezzem? Mindez természetesen alkalmas lehet a lelkiismeret elaltatására, ám, ha egyszer valóban jogi számonkérés is következik, az aláíróknak biztosan felmerül az egyedi felelőssége is.